

© Consiliul Europei/Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2012. Prezenta traducere a fost efectuată cu sprijinul Fondului Fiduciar pentru Drepturile Omului al Consiliului Europei (www.coe.int/humanrightstrustfund). Această traducere nu obligă Curtea. Pentru mai multe informații, a se vedea indicația cu privire la drepturile de autor de la sfârșitul acestui document.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Notă de informare privind jurisprudența Curții Nr. 108

Mai 2008

Dedovskiy și alții c. Rusiei - 7178/03

Hotărâre 15.5.2008 [Secția I]

Articolul 3

Tortură

Supunerea la rele tratamente și lovirea nejustificată a deținuților cu bastoanele urmate de lipsa unei anchete eficiente: *violare*

În fapt: În 2001, în timp ce-și ispășeau pedeapsa privativă de libertate într-un penitenciar, cei șapte reclamanți au fost maltratați și bătuți cu bastoanele de către detașamentul *Varyag*, o unitate specială creată cu scopul menținerii ordinii în locurile de detenție. Motivul declarat pentru care detașamentul a fost chemat la penitenciar a fost intimidarea deținuților pe care liderul unei grupări criminale îi incita la rebeliune. Detașamentul fusese instruit să mențină ordinea prin efectuarea perchezițiilor corporale asupra deținuților și a tuturor zonelor penitenciarului. Cu excepția comandantului, toți membrii detașamentului purtau cagule și uniforme de camuflaj fără nicio indicație cu privire la rangul lor, fiind înarmați cu bastoane de cauciuc. Urmărirea penală începută în baza plângerilor referitoare la rele tratamente, a fost ulterior încetată în cazul majorității plângerilor, pe motiv că ancheta nu reușise să obțină "informații obiective" care ar fi confirmat acuzațiile. Acuzațiile de exces de putere aduse comandantului și subordonaților săi au fost și ele abandonate din lipsă de probe.

În drept

Articolul 3 – (a) *Aspectul material:* Ținând cont de modul generalizat al operațiunilor desfășurate de detașament, care a vizat întregul penitenciar și nu doar anumiți deținuți, și luând în considerare faptul că Guvernul a acceptat expunerea faptelor așa cum a fost prezentată ea de către reclamanți, Curtea a considerat ca fiind dovedit, la un nivel de probațiune suficient, faptul că reclamanții au fost supuși maltratării de care s-au plâns. Folosirea bastoanelor nu era legală. Legea cu privire la instituțiile penitenciare permite folosirea bastoanelor de cauciuc în anumite situații, cum ar fi pentru evitarea agresiunilor, reprimarea dezordinilor în masă și pentru a înfrânge nesupunerea și

rezistența deținuților față de ordinele ofițerilor. Or, nu a existat vreo dovadă că deținuții ar fi agresat ofițerii sau alți deținuți. Bătălie au fost mai degrabă aplicate în mod individual și nu colectiv. Chiar dacă s-a pretins că unii reclamanți ar fi opus rezistență și nu s-ar fi conformat ordinelor, nu s-a făcut nicio încercare de a-i aresta. Chiar dacă ofițerii ar fi fost nevoiți să recurgă la aplicarea forței fizice în unele cazuri, acțiunile lor au fost în mod vădit disproporționat de dure în raport cu pretensele abateri ale reclamanților și nu corespundeau, în mod cert, scopurilor urmărite. Este evident că lovirea unui deținut cu bastonul n-ar fi condus la rezultatul dorit de a facilita percheziția. În această situație, loviturile cu bastonul au constituit mai degrabă o formă de represalii sau pedeapsă corporală. Această reacție disproporționată s-a dovedit a fi cu atât mai izbitoare în cazul reclamanților care pur și simplu au refuzat să-și spună numele sau să-și schimbe hainele. Prin urmare, detașamentul a făcut uz de violență în mod deliberat și nejustificat cu scopul de a înjosi și supune reclamanții și pentru a le provoca sentimente de frică și umilire care ar fi înfrânt rezistența lor fizică sau morală. Loviturile de baston cu siguranță au provocat suferințe fizice și psihice intense constituind un act de tortură.

Concluzie: violare (unanim).

(b) *Aspectul procedural:* Urmărirea penală n-a fost inițiată decât după o lună și jumătate de la incident. Cu toate acestea, nu s-a prezentat nicio probă care ar dovedi că reclamanții au fost supuși unei examinări medicale după incident, întrucât documentele furnizate se refereau doar la examinările ulterioare. Într-adevăr, lipsa probelor "obiective", cum ar fi rapoarte medicale, a fost invocată drept motiv pentru încetarea urmăririi în privința majorității plângerilor. Rapoartele referitoare la folosirea bastoanelor nu au precizat care membri ai detașamentului le-au folosit. Permițându-le să-și ascundă fața și să poarte uniforme fără niciun semn distinctiv, autoritățile au făcut în mod conștient imposibilă identificarea agresorilor de către victime. Mai mult chiar, acest fapt a fost invocat ca fiind principalul motiv al încetării urmăririi penale. De asemenea, instanțele au împiedicat orice tentativă serioasă de tragere la răspundere a responsabililor. Mai mult decât atât, în timp ce tribunalul de primă instanță l-a achitat pe comandant pe motiv că acesta ar fi exercitat un control adecvat asupra legalității acțiunilor subordonaților săi, tribunalul ierarhic superior, la rândul său, l-a exonerat de răspundere pe motiv că acesta nu ar fi putut, sau nu ar fi fost obligat, să-și controleze subordonații în lipsa sa. Prin urmare, Curtea constată existența unor contradicții flagrante între hotărârile instanțelor naționale. În plus, nu s-a respectat dreptul reclamanților de a participa în mod efectiv la desfășurarea anchetei. Anchetatorul nu a audiat reclamanții sau celelalte victime în persoană și nici măcar nu a considerat necesar să menționeze în decizia sa versiunea lor a celor întâmplate. Totodată nu există nicio dovadă că reclamanților le-au fost prezentate în mod corespunzător copii ale deciziilor procurorului. Prin urmare, ancheta cu privire la acuzațiile reclamanților de rele tratamente s-a dovedit a fi incompletă, inadecvată și ineficientă.

Concluzie: violare (unanim).

Articolul 13 – Chiar dacă, în teorie, instanțele civile rusești sunt în drept să se pronunțe de o manieră independentă într-un caz, în practică, ponderea atribuită unei anchete penale anterioare este atât de mare încât chiar și cea mai convingătoare probă adusă în sprijinul contrariului va fi respinsă, această cale judiciară adevărându-se a fi pur teoretică și iluzorie. Urmărirea penală a fost încetată și, prin urmare, oricare alt remediu judiciar, inclusiv o acțiune în despăgubire, ar fi avut puține șanse de succes. În consecință, reclamanții nu au dispus de un remediu judiciar eficient în baza dreptului național în vederea obținerii despăgubirilor pentru relele tratamente la care au fost supuși.

Concluzie: violare (unanim).

Articolul 38 § 1 (a) – În pofida solicitărilor repetate din partea Curții, Guvernul a refuzat să prezinte copia raportului șefului departamentului însărcinat cu supravegherea respectării legii în instituțiile penitenciare. Conținutul acelui document era de o importanță esențială pentru stabilirea faptelor cauzei. Motivul refuzului invocat de Guvern nu a fost satisfăcător. Respectiv, Guvernul nu și-a respectat obligațiile în baza Articolului 38 § 1 (a).

Concluzie: nerespectarea prevederilor Articolului 38 § 1 (a) (unanim).

Articolul 41 – Curtea a acordat câte EUR 10,000 fiecărui reclamant, pentru daune morale.

© Consiliul Europei/Curtea Europeană a Drepturilor Omului
Acest rezumat redactat de Grefă nu obligă Curtea.

Apăsați aici pentru [Notele de informare referitoare la jurisprudență](#)

© Consiliul Europei/Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2012.

Limbile oficiale ale Curții Europene a Drepturilor Omului sunt engleza și franceza. Această traducere a fost efectuată cu sprijinul Fondului Fiduciar pentru Drepturile Omului al Consiliului Europei (www.coe.int/humanrightstrustfund). Ea nu obligă Curtea, care, de altfel, nu își asumă nicio responsabilitate pentru calitatea acesteia. Ea poate fi descărcată din baza de date a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului HUDOC (<http://hudoc.echr.coe.int>) sau din orice altă bază de date căreia HUDOC i-a transmis acest document. Traducerea poate fi reprodusă în scopuri necomerciale cu condiția ca titlul cauzei să fie citat în întregime împreună cu indicația de mai sus privind drepturile de autor și referința la Fondul Fiduciar pentru Drepturile Omului al Consiliului Europei. Orice persoană care intenționează să utilizeze fragmente din prezenta traducere în scopuri comerciale este rugată să contacteze adresa următoare: publishing@echr.coe.int

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des

droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int